

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КОНСТИТУЦИЯЛЫК СОТУНУН СУДЬЯЛАР КОЛЛЕГИЯСЫНЫН АНЫКТАМАСЫ

Муяссар Сабиржановна Мамадалиеванын кызыкчылыгын көздөгөн Немат
Максутович Катаганов жана Бактыбек Жалалович Орозовдун өтүнүчүн
өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартуу жөнүндө

2023-жылдын 19-октябры

Бишкек шаары

Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотунун судьялар коллегиясынын төмөнкү курамы: К.А. Дуйшеев, М.Р. Бобукеева, Ж.А. Шаршеналиев сот отурумунун катчысы Маамыталы кызы Камиланын катышуусунда М.С. Мамадалиеванын кызыкчылыгын көздөгөн Н.М. Катагановдун жана Б.Ж. Орозовдун өтүнүчүн карап чыгып, төмөнкүлөрдү

Т А П Т Ы:

Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотуна 2023-жылдын 20-сентябрында М.С. Мамадалиеванын кызыкчылыгын көздөгөн Н.М. Катаганов жана Б.Ж. Орозовдун Кыргыз Республикасынын Жарандык процесстик кодексинин (мындан ары – ЖПК) 377-беренесинин 4-бөлүгүн Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 61-беренесинин 1-бөлүгүнө карама-каршы келет деп таануу жөнүндө өтүнүчү келип түшкөн.

Өтүнүчтөн келип чыккандай, ЖПКнын 377-беренесинин 4-бөлүгүнө ылайык жаңыдан ачылган жагдайлар же жаңы жагдайлар боюнча арыз берүү үчүн мөөнөт аталган Кодекстин 374-беренесинин 2-бөлүгүнүн 2-пунктунда каралган учурларда – кайра каралып жаткан сот актысы негизделген соттун же башка органдын актысына мазмуну боюнча карама-каршы келген соттун же башка органдын актысы мыйзамдуу күчүнө кирген күндөн тартып же болбосо

сот тарабынан конкреттүү иш боюнча чечиминин кабыл алынышына негиз болгон укук ченемдерин кабыл алуунун практикасы жөнүндө Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Пленумунун токтому чыгарылган күндөн тартып эсептелет.

Иштин материалдарынан көрүнүп тургандай, арыз ээси сот өндүрүшүнүн бардык баскычтарынан өтүп, тиешелүү сот актылары кучуно кирген.

Арыздануучу Конституциянын 23-беренесинин 3-бөлүгүнө шилтеме жасап, адамдын жана жарандын укуктарын жана эркиндиктерин чектеген мыйзам алдындагы ченемдик укуктук актыларды кабыл алууга тыюу салынаарын белгиледи.

Жогоруда баяндалган жүйөлөрдү эске алуу менен, арыздануучу талашылып жаткан ченемди конституциялуу эмес деп таанууну суранууда.

Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотунун судьялар коллегиясы кайрылууну жана ага тиркелген материалдарды изилдеп чыгып, «Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 30-беренесинин 2-бөлүгүнүн негизинде текшерүү жүргүзгөн судья-баяндамачы К.А. Дуйшеевдин маалыматын угуп, төмөнкү тыянакка келди.

Судьялар коллегиясы кайрылууну кабыл алуу же кабыл алуудан баш тартуу жөнүндө маселени чечүүдө, кайрылууда коюлган маселелердин конституциялык сот өндүрүшүнө жол берилгендигине жана кайрылуунун «Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын талаптарына ылайык келүүсүнө таянат.

Конституциялык контролдун укуктук маңызы болуп, конституциялык принциптерге жана орнотмолорго каршы коомдук мамилелерди укуктук жөнгө салууну тастыктаган укуктук мүнөздөгү ынандыруучу жүйөлөрдүн болуусунда ченемдик укуктук актылардын же алардын бөлүктөрүнүн Кыргыз Республикасынын Конституциясынын талаптарына ылайык келүүсүн текшерүү саналат.

Ушуга байланыштуу, «Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» конституциялык Мыйзамда Конституциялык сотко болгон кайрылууну тариздөөгө жана арыздануучу койгон маселе боюнча анын көз карашын негиздей турган бир катар талаптар караштырылган (19, 26, 27 жана 30-беренелер).

Жогоруда аталган конституциялык Мыйзамдын 27-беренесинин 4-бөлүгүнүн 9-пунктуна ылайык арыздануучу өз кайрылуусунда ал койгон маселе боюнча көз карашын жана Кыргыз Республикасынын Конституциясынын тиешелүү ченемдерине шилтеме жасоо менен анын укуктук негиздемесин көрсөтүүгө милдеттүү. Бул талап арыздануучунун жүйөлөрү фактологиялык эмес, укуктук мүнөздө болуп, конституциялык орнотмолор менен тутумдук байланышта туруп жана аны менен талашылып жаткан укук ченеминин жөнгө салуучулук таасиринин конституциялуулугунда анык күмөндүүлүктү пайда кылышы керек дегенди билдирет.

Ал эми арыздануучунун кайрылуусунда талашылып жаткан ченем менен Конституциянын тиешелүү ченеминин арасында тутумдук укуктук байланыш жок экени көрүнөт. Арыздануучу укуктук мүнөздөгү эмес фактологиялык жүйөлөрдү, тактап айтканда, укук колдонуу тажрыйбасындагы маселелерди баяндаган. Мындай жагдайда талашылып жаткан ченем аныксыздыкты жаратпайт.

Ошону менен бирге, пайда болгон маселе арыздануучу тарабынан Жогорку соттун Пленумунун токтомунун жарактуулук мөөнөтүн туура эмес түшүнүүдөн келип чыгууда, анын пикири боюнча токтомдун жарактуулук мөөнөтү үч айды түзөт.

Бирок, Пленумдун токтому соттук тажрыйба маселелери боюнча чечмелоо болуп, өз алдынча укуктук ченемдерди камтыбастан, колдонууда болгон укуктук ченемдерди гана интерпретациялайт жана анын жоболору ал негизделген мыйзамдын ченемдери күчүндө болуп турган мезгилде гана актуалдуу болуп саналат.

Жогоруда аталган тыянактын негизинде, «Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 30-беренесинин 2-бөлүгүн, 3-бөлүгүнүн 1-пунктун, 5-бөлүгүн жетекчиликке алып, Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотунун судьялар коллегиясы

А Н Ы К Т А Д Ы:

1. Муяссар Сабиржановна Мамадалиеванын кызыкчылыгын көздөгөн Немат Максutowич Катаганов жана Бактыбек Жалалович Орозовдун Кыргыз Республикасынын Жарандык процесстик кодексинин 377-беренесинин 4-бөлүгүн Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 61-беренесинин 1-бөлүгүнө карама-каршы келет деп таануу жөнүндө өтүнүчүн өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартылсын.

2. Өтүнүч жана ага тиркелген материалдар арыздануучуга кайтарылып берилсин.

3. Аныктама кайрылуучу тарап жагынан үч айдын ичинде Конституциялык сотко даттанылышы мүмкүн.

Судьялар коллегиясы:

К.А. Дуйшеев

М.Р. Бобукеева

Ж.А. Шаршеналиев

№ _____